

Nader ecologisch onderzoek

Herontwikkeling Nobelkwartier en Marie Curieweg

Gemeente De Bilt

Nader ecologisch onderzoek

Herontwikkeling Nobelkwartier en Marie Curieweg

De Bilt

Opdrachtgever: Gemeente De Bilt

Projectnummer: 3443.01

Datum: 27-09-2021

Projectleider en rapporteur: Jur Metselaar

Autorisatie: Laura Tilleman

Opdrachtnemer: Buro Ontwerp & Omgeving
Velperweg 157
6824 MB Arnhem
Postbus 2033
6802 CA Arnhem
info@ontwerpenomgeving.nl
www.ontwerpenomgeving.nl

INHOUD

Pagina

1	INLEIDING	3
2	PROJECTGEBIED EN WERKZAAMHEDEN	4
2.1	Beschrijving projectgebied	4
2.2	Algemene constatering en	4
2.3	Geplande werkzaamheden	5
3	RESULTATEN QUICKSCAN	6
3.1	Gebouwbewonende vleermuizen	6
4	ONDERZOEKSMETHODE	7
4.1	Gebouwbewonende vleermuizen	7
5	RESULTATEN	9
5.1	Vleermuizen	9
6	CONCLUSIE EN ADVIES	11
7	LITERATUURLIJST	12
7.1	Referenties	12
7.2	Overige geraadpleegde bronnen	12

1 INLEIDING

In opdracht van gemeente De Bilt is door Buro Ontwerp & Omgeving een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd in twee deelgebieden in de wijk Weltevreden van De Bilt. Het initiatief voorziet in de realisatie van een nieuwe sporthal en 108 woningen in het Nobelkwartier en de realisatie van zes patiowoningen aan de Marie Curieweg.

Het nader ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan natuurtoets die Buro Ontwerp & Omgeving op 5 maart 2021 in het projectgebied heeft uitgevoerd. Hieruit kwam naar voren dat de projectlocatie geschikt is als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Er is daarom nader onderzoek gedaan om vast te stellen of er verblijfplaatsen of jaarrond beschermde verblijfplaatsen aanwezig zijn.

De volgende vragen staan centraal in het onderzoek:

- Zijn gebouwbewonende vleermuizen in het projectgebied aanwezig?
- Wat is de functie van het projectgebied voor gebouwbewonende vleermuizen?
- Moet er een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) worden aangevraagd?
- Moeten er mitigerende en compenserende maatregelen worden genomen?

In het voorliggende rapport worden achtereenvolgens het projectgebied (hoofdstuk 2), de resultaten uit de quickscan (hoofdstuk 3), de onderzoeksmethode (hoofdstuk 4), de resultaten van het nader onderzoek (hoofdstuk 5) en de conclusie en het advies (hoofdstuk 6) beschreven.

2 PROJECTGEBIED EN WERKZAAMHEDEN

2.1 Beschrijving projectgebied

Het projectgebied betreft twee deelgebieden in de wijk Weltevreden van De Bilt met oppervlaktes van circa 43.700 m² en 1.100 m². Het grote deelgebied (hierna: Nobelkwartier) is aan drie zijden omsloten met laagbouwwooningen en grenst aan de westzijde aan de Biltse Rading met een strook flatgebouwen van wisselende hoogte. Het kleine deelgebied (hierna: Marie Curieweg 1) is omringd door laagbouwwooningen en grenst aan buurtgroen met een speelgelegenheid. Op de navolgende afbeelding is de begrenzing van het projectgebied weergegeven.

Figuur 1: Ligging van het projectgebied (rode kaders).

2.2 Algemene constatering

Het Nobelkwartier bestaat in de huidige situatie uit een sporthal, een cultureel centrum, garageboxen, een brandweergebouw, een flatgebouw, diverse parkeervoorzieningen, houtopstanden, vrijstaande bomen, laanbomen, een aantal grasvelden en een braakliggend terrein. Marie Curieweg 1 betreft een gymzaal met de direct omringende groenvoorzieningen.

2.3 Geplande werkzaamheden

In het Nobelkwartier voorziet het plan in de realisatie van een nieuwe sporthal en 108 woningen. Daarnaast wordt ook voorzien in nieuwe groen- en parkeervoorzieningen. De bestaande sporthal is van een oud bouwconcept en heeft een gebogen dakconstructie waardoor het niet kan worden opgesplitst in twee zaaldelen. Om deze reden is besloten dat de sporthal gesloopt dient te worden. Het aangrenzende brandweergebouw zal eveneens worden gesloopt. Het naastgelegen cultureel centrum H.F. Witte wordt gerenoveerd of nieuwgebouwd. De nieuw te bouwen woningen zullen worden geplaatst op de bestaande grasvelden en parkeervoorzieningen. Het flatgebouw en het merendeel van de aanwezige bomen zullen echter behouden blijven. Ook de garageboxen blijven behouden. Onder de bomen die naar verwachting worden gekapt bevinden zich twee zomereiken, één ruwe/zachte berk, één zwarte berk, vijf platanen en één boom uit het geslacht Prunus.

Aan de Marie Curieweg 1 voorziet het plan in de realisatie van zes patiowoningen. In de huidige situatie bevindt zich hier een gymzaal die niet meer aan de moderne eisen voldoet. De bestaande gymzaal wordt daarom gesloopt en in de toekomst zal de sporthal in het Nobelkwartier ook een nieuwe gymvoorziening herbergen. De omliggende bosschages rond de gymzaal zullen eveneens worden verwijderd.

3 RESULTATEN QUICKSCAN

Op 5 maart 2021 is in het projectgebied een quickscan natuurtoets uitgevoerd. Uit de quickscan blijkt dat er meer informatie benodigd was om de effecten van de sloop van de panden volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming. Hieronder worden deze resultaten nog eens kort besproken.

3.1 Gebouwbewonende vleermuizen

Gebouwbewonende soorten maken doorgaans gebruik van spouwruimtes, spleten en vergelijkbare ruimtes in gebouwen. De gymzaal, de sporthal en het cultureel centrum zijn (gedeeltelijk) voorzien van invliegopeningen waardoor vleermuizen de spouwruimtes van deze gebouwen kunnen bereiken. Bij de gymzaal gaat het op drie geschikte zijdes, bij de sporthal om twee zijdes en bij het cultureel centrum om vier zijdes (rondom het hoge gebouwgedeelte). Alle vleermuissoorten vallen onder de Habitatrichtlijn en zijn beschermd volgens artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Hierdoor is het verboden om de soorten opzettelijk te storen, vangen of doden en vaste rust- of verblijfplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen. De sloop van de gebouwen zou kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming als deze als verblijfplaats fungeren. De aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing moet daarom nader worden onderzocht.

4 ONDERZOEKSMETHODE

4.1 Gebouwbewonende vleermuizen

Het nader onderzoek naar vleermuizen werd uitgevoerd conform het vleermuisprotocol 2021 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2021).

De onderzoeksmethode naar de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger werden aangehouden, waarbij ook andere vleermuissoorten aangetoond konden worden m.b.v. vleermuisdetectors. Dit houdt in dat werd onderzocht of de volgende verblijfsfuncties in de te slopen bebouwing aanwezig zijn (BIJ12, 2017):

- Kraamverblijven: Twee onderzoeksrondes (15 mei - 15 juli) met een tussenperiode van minimaal tien dagen, waarbij minimaal één onderzoeksrunde moet plaatsvinden in juni;
- Zomerverblijven: Twee onderzoeksrondes (15 mei - 15 juli) met een tussenperiode van minimaal tien dagen, waarbij minimaal één onderzoeksrunde moet plaatsvinden in de kraamperiode;
- Paarverblijven: Twee onderzoeksrondes (15 aug - 1 okt) met een tussenperiode van minimaal tien dagen, waarvan minimaal één onderzoeksrunde moet plaatsvinden rond middernacht.
- Massawinterverblijven: Twee onderzoeksrondes (1 aug - 10 sep) met een tussenperiode van minimaal tien dagen. Dit onderzoek kan gecombineerd worden uitgevoerd met het onderzoek naar paarverblijven. Onderzoek naar massawinterverblijven is vanwege de grootte van het gebouw alleen van toepassing op de sporthal.

De veldbezoeken werden uitgevoerd onder omstandigheden die gunstig zijn voor het waarnemen van vleermuizen. De temperatuur was bij alle veldbezoeken tenminste 7°C, de windsnelheid lag onder de 5 Bft. en er viel geen neerslag.

Type onderzoek	Datum	Tijd	Temp. (°C)	Wind (Bft.)	Weer	Inventariseren
Zomer	20-05-2021	03:35 - 05:35	7	W2 - ZW1	Bewolking 20% en droog	L. Tillemann R. Bredero W. Adriaens L. Toussaint
Kraam Zomer	15-06-2021	21:50 - 00:00	19 - 17	NO2	Bewolking 5% en droog	L. Tillemann R. Bredero W. Adriaens L. Toussaint
Kraam Zomer	13-07-2021	21:50 - 23:50	19 - 18	NW2 - NW3	Bewolking 100% en droog	L. Tillemann R. Isarin L. Toussaint L. de Bruijn
Paar Massawinter	25-08-2021	00:00 - 02:00	16 - 15	N2	Bewolking 0% en droog	L. Tillemann L. Toussaint
Paar Massawinter	09-09-2021	00:00 - 02:00	19 - 17	O2	Bewolking 0% en droog	L. Tillemann L. Toussaint

De onderzoeken werden uitgevoerd met behulp van vleermuisdetectors (Batlogger M, Batlogger M2 en/of Pettersson D200) waarmee ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar werden gemaakt voor het menselijk oor.

Hierbij wordt opgemerkt dat in 2021 onderzoek is gedaan bij de gymzaal aan de Marie Curieweg en de sporthal in het Nobelkwartier. Het vleermuisonderzoek bij het cultureel centrum H.F. Witte zal worden uitgevoerd in 2023.

5 RESULTATEN

5.1 Vleermuizen

Eerste veldonderzoek (zomerverblijven)

Het eerste veldbezoek werd uitgevoerd in de vroege ochtend van 20 mei 2021. Tijdens het veldbezoek werden er geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Bij het Nobelkwartier was er vanaf het begin redelijk veel activiteit van gewone dwergvleermuizen, verder werd aan de westelijke zijde vier keer een overvliegende rosse vleermuis waargenomen. Aan de Marie Curieweg was voornamelijk activiteit van rosse vleermuizen, deze soort werd negen keer passerend waargenomen. Verder zijn er aan de zuidzijde drie passerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Op beide locaties zijn geen invliegende exemplaren waargenomen en was niet te spreken van binding met de onderzochte bebouwing.

Tweede veldonderzoek (kraamverblijven)

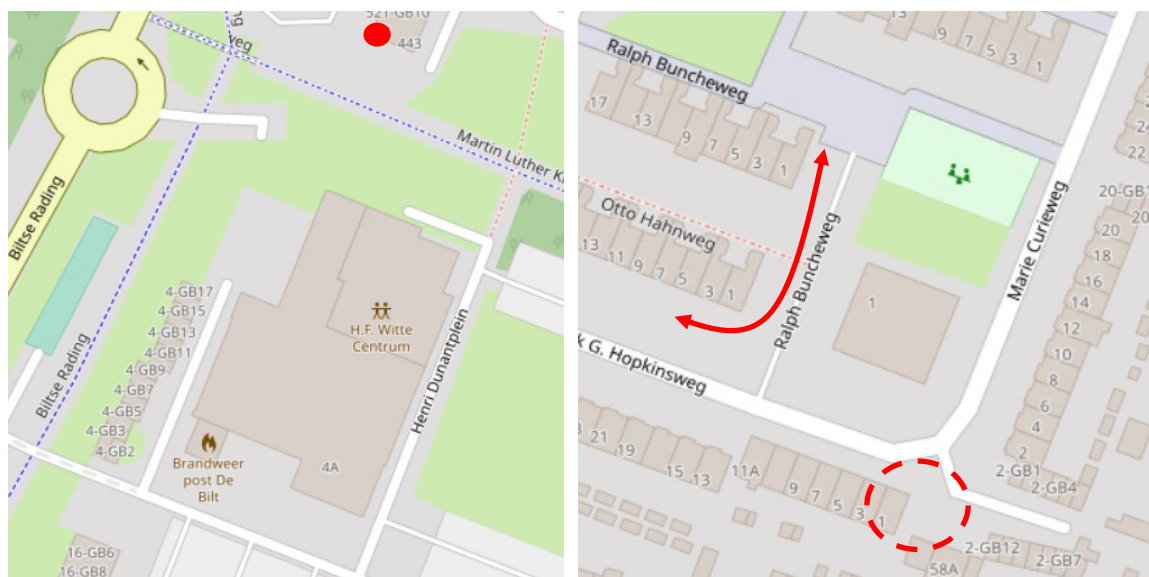
Het tweede veldbezoek werd uitgevoerd in de avond van 15 juni 2021. Tijdens het veldbezoek werden er geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Bij het Nobelkwartier waren de eerste waarnemingen van gewone dwergvleermuizen en rosse vleermuizen die vanuit andere gebieden kwamen aangevlogen. Beide soorten werden deze avond regelmatig waargenomen. Verder is er vijf keer een passerende ruige dwergvleermuis waargenomen aan de westelijke zijde. Aan de Marie Curieweg waren de eerste waarnemingen van gewone dwergvleermuizen die kwamen aangevlogen vanuit de omgeving. Gedurende de avond zijn er regelmatig passerende gewone dwergvleermuizen waargenomen en foeragerende dwergvleermuizen bij het naastgelegen grasveld. Tenslotte werd er nog drie keer een passerende rosse vleermuis en één laatvlieger waargenomen aan de westelijke zijde van de sporthal. Op beide locaties zijn geen uitvliegende exemplaren waargenomen en was niet te spreken van binding met de onderzochte bebouwing.

Derde veldonderzoek (kraam-/zomerverblijven)

Het derde veldbezoek werd uitgevoerd in de avond van 13 juli 2021. Tijdens het veldbezoek werden er geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Bij het Nobelkwartier was de eerste waarneming van een passerende rosse vleermuis en enkele gewone dwergvleermuizen die op enige afstand werden waargenomen. Wederom werden deze avond beide soorten regelmatig vastgesteld, gewone dwergvleermuizen werden een aantal keer kort foeragerend bij het grasveldje ten zuiden van het gebouw waargenomen. Daarnaast werd er één passerende ruige dwergvleermuis waargenomen aan de westelijke zijde om 23:04. Aan de Marie Curieweg waren de eerste gewone dwergvleermuizen afkomstig van buiten het gebouw. Er werd ook weer gefoerageerd bij het grasveldje, ditmaal van 22:15 tot 22:37. Kortstondig was hier ook een tweede exemplaar aanwezig. Naast gewone dwergvleermuizen werd er elf keer een overvliegende rosse vleermuis waargenomen aan de noordzijde van het gebouw. Verder werd er twee keer een passerende ruige dwergvleermuis waargenomen aan de westelijke zijde van de sportschool. Op beide locaties zijn geen uitvliegende exemplaren waargenomen en was niet te spreken van binding met de onderzochte bebouwing.

Vierde veldonderzoek (paarverblijven)

Het vierde veldbezoek werd uitgevoerd in de nacht/vroege ochtend van 25 augustus 2021. Tijdens het veldbezoek werden er geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld binnen het projectgebied. Wel zijn er enkele baltslocaties van ruige en gewone dwergvleermuizen buiten het projectgebied vastgesteld. Deze avond waren regelmatig passerende gewone dwergvleermuizen aanwezig en verder werden er zes passerende ruige dwergvleermuizen en drie overvliegende rosse vleermuizen waargenomen bij het Nobelkwartier. Daarnaast is er een paarverblijf van de ruige dwergvleermuis vastgesteld bij het appartementencomplex ten noorden van het congrescentrum (buiten het projectgebied). Rond de Marie Curieweg waren twee baltsende vleermuizen aanwezig, maar deze behoorden tot andere gebouwen. De kern van de activiteit lag namelijk duidelijk buiten het projectgebied (figuur 2). Verder werden hier drie keer passerende ruige dwergvleermuizen en twee keer overvliegende rosse vleermuizen vastgesteld. De waargenomen vleermuizen toonden geen binding met de onderzochte gebouwen.

Figuur 2. De rode stip geeft de geschatte locatie van het paarverblijf van de ruige dwergvleermuis weer (links). De lijn geeft de waargenomen vliegroute van een baltsende gewone dwergvleermuis weer en de cirkel geeft de geschatte locatie van een andere baltsende gewone dwergvleermuis weer (rechts).

Vijfde veldonderzoek (paarverblijven)

Het vijfde veldbezoek werd uitgevoerd in de nacht/vroege ochtend van 9 september 2021. Tijdens het veldbezoek werden er geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld binnen het projectgebied. De baltsactiviteit was vergelijkbaar met het vorige bezoek, bij het Nobelkwartier werd de baltsende ruige dwergvleermuis opnieuw vastgesteld op dezelfde plek en aan de Marie Curieweg werd dezelfde vliegbeving vastgesteld. Verder was er af en toe kort sprake van balts bij de woonhuizen ten zuidoosten van de sporthal, maar dit was te onregelmatig om een locatie vast te stellen. Bij het Nobelkwartier werd buiten gewone dwergvleermuizen zeven keer een rosse vleermuis waargenomen, negen keer een ruige dwergvleermuis en één keer een gewone grootovleermuis passerend waargenomen. Aan de Marie Curieweg werd buiten gewone dwergvleermuizen zeven keer een ruige dwergvleermuis en twee keer een rosse vleermuis passerend waargenomen. Er werd wederom geen binding getoond met de onderzochte gebouwen.

6 CONCLUSIE EN ADVIES

Buro Ontwerp & Omgeving heeft in opdracht van gemeente De Bilt een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd in twee deelgebieden in de wijk Weltevreden van De Bilt. Het onderzoek vond plaats naar aanleiding van de voorgenomen sloop van de bebouwing. In de onderstaande tabel staat een samenvatting van de resultaten. Bij aanwezigheid van de soort is aangegeven waar deze soort is aangetroffen, welke artikelen van de Wet natuurbescherming (mogelijk) worden overtreden en welke vervolgstappen ondernomen moeten worden.

Soort	Aanwezigheid	Locatie	Wnb artikel	Vervolgstep
Vleermuizen	Nee	-	-	-

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld binnen het projectgebied. Met betrekking tot soortbescherming kan worden opgemerkt dat er geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig is om de ontwikkeling mogelijk te maken.

7 LITERATUURLIJST

7.1 Referenties

BIJ12 (2017). *Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, Pipistrellus pipistrellus, versie 1.0, juli 2017*. Utrecht, Nederland: BIJ12.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging (2021). *Vleermuisprotocol 2021, januari 2021*. Geraadpleegd via www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl

7.2 Overige geraadpleegde bronnen

Dietz, C. & Kiefer, A. (2016). *Bats of Britain and Europe*. Londen, Verenigd Koninkrijk: Bloomsbury Publishing.

Vogelbescherming Nederland & Stichting Veldonderzoek Flora en Fauna (2007). *Topografische atlas voor flora en fauna van Nederland (1e ed.)*. Papendrecht, Nederland: Mouthaan Grafisch Bedrijf.

